

Metodika integrovaného manažmentu krajiny

Integrovaný manažment krajiny (IMK) je zameraný na veľmi aktuálnu problematiku vychádzajúcu z potrieb výskumu krajiny ako integrácie prírodných, kultúrnohistorických a socioekonomických zdrojov v istom priestore. Aplikácia IMK vyplýva z potreby riešiť nielen environmentálne, ale aj celkové existenčné problémy ľudstva, ktoré vznikajú v dôsledku nesprávneho manažmentu vo využívaní a ochrane krajiny.

Potreba riešenia IMK vychádza z (Izakovičová et al., 2006): (1) požiadaviek zachovania celkovej ekologickej stability krajiny ako najvšeobecnejšej komplexnej podmienky zachovania genofondu, biologickej rôznorodosti a prirodzeného fungovania ekosystémov; (2) potrieb ochrany a racionálneho využívania prírodných zdrojov – najmä ovzdušia, vody, pôdy, biotických a nerastných zdrojov; (3) potrieb ochrany kultúrnohistorických zdrojov; (4) potrieb ochrany ľudských zdrojov a ľudského zdravia; (5) požiadaviek humanizácie a estetizácie krajiny.

Metodický postup je založený na integrovanom výskume krajiny v jej troch základných dimenziách: environmentálnej, sociálnej a ekonomickej, ako aj skúmaní súvislostí a vzťahov medzi jednotlivými dimenziami s cieľom definovať taký manažment krajiny, ktorý zosúladuje spoločenský rozvoj územia s jeho prírodným, socioekonomickým a kultúrnohistorickým potenciálom. Je založený na zladení ponuky, ktorú predstavujú jednotlivé zdroje daného regiónu s dopytom, ktorý reprezentujú požiadavky daného spoločenstva na rozvoj. Metodický postup je zameraný na elimináciu súčasných a prevenciu vzniku nových environmentálnych a socioekonomických problémov, t. j. z dlhodobého hľadiska zabezpečí udržateľný rozvoj daného územia. Ide o vytvorenie riadenia a využívania krajiny zameraného na zlepšenie celkovej kvality života obyvateľov, rešpektovanie ochrany prírody, stability a biodiverzity územia, na ochranu a racionálne využívanie prírodných a kultúrnohistorických zdrojov a ochranu životného prostredia. Tieto požiadavky reprezentujú základné princípy udržateľného rozvoja spoločnosti. Aplikácia IMK prispieje nielen k eliminácii environmentálnych problémov, ale aj k celkovému posilneniu socioekonomického rozvoja daných oblastí v súlade s kapacitnými možnosťami prírodných zdrojov územia.

Zita Izakovičová

Methodology of Integrated Landscape Management

Integrated Landscape Management (ILM) addresses topical problems arising from the needs of landscape research, and it involves the integration of natural, cultural-historical and socioeconomical resources in a given area. It arose from the necessity to solve not only environmental problems, but also human existential problems stemming from improper management in land use and protection. Requirements for ILM set out by Izakovičová et al. (2006) are as follows: (1) There is necessity to ensure and improve spatial stabilization of the territory. Here, the stated criterion is formulated by the demand to achieve biological balance throughout the country; (2) Nature protection and rational utilisation of natural resources must be employed, especially in the protection of land, water, forests and also of the gene pool; (3) The protection of cultural and historical resources must be ensured; (4) The regeneration of human resources and protection of human health must be addressed; (5) Landscape interventions should meet humanistic and aesthetic standards and demands.

The ILM methodology is based on integrated landscape research in its three basic environmental, social and economic dimensions, and also on analysing the connections and dependencies between these dimensions. The ILM objective is to define landscape management procedures which align social landscape development with its natural, socioeconomic, cultural and historical potential. It is based on matching offer and demand, where the offer is represented by regional resources, and the demand is delineated by community needs for growth and development. This model focuses on solving the stated problems – which are the elimination of current environmental and socioeconomic problems and the prevention of new ones, and also to ensure sustainable landscape development in the long term. The aim is to create landscape management and use which focuses on improving the overall quality of life by respecting nature protection, landscape stability and biodiversity. Together with the rational use of natural and culture-historical sources and environmental protection, these requirements fulfil the fundamental principles for sustainable development of society. The practical application of ILM will contribute not only to the elimination of environmental problems, but also to the intensification of the socioeconomic development of a given area and this will then occur in harmony with the capacity capabilities of the area's natural resources.

Zita Izakovičová